

Bolgarsko ljudstvo s smelim pogledom naprej, v trudu in znoju gradi lepšo bodočnost sebi in svojim otrokom

S poti po Bolgariji

V prvi polovici septembra se je mudila v Bolgariji skupina jugoslovenskih novinarjev, ki sta jih povabila ministrstvo za informacije in društvo bolgarskih novinarjev, da bi prisostvovali svečanim proslavam ob največjem bolgarskem narodnem prazniku — 9. septembru, hkrati pa si ogledali deželo in se seznanili z napori in uspehi bolgarskega ljudstva v treh letih, odkar po znanih nad fašizmom v Bolgariji vodi in upravlja deželo vlada Domovinske fronte. Poleg jugoslovenskih novinarjev sta bolgarska vlada in društvo novinarjev povabila v Bolgarijo tudi skupino sovjetskih, poljskih, češkoslovaških, romunskih in albanskih žurnalistov. Do 3. septembra so se novinarske delegacije (rusen sovjetske in poljske) zbrale v Sofiji, nato pa šle s posebnim vlakom na pot po Bolgariji, si ogledale mesto Ploudiv in ploudivski veseljem, obiskale zadržno posestvo v vasi Rjevo Konare 22 km od Ploudiva in tobačno tovarno Kartel v Ploudivu. Zatem so se odpeljale v Varno, si ogledale tam tovarno lokomotivni vagonov in parnikov, in tekstilno tovarno »Prvi maj« v Asparuhovu blizu Varne. Med potjo v Sofijo so si ogledale še dela pri velikem jeznu na reki Rosica in vinarsko zadrugo v vasi Bela Cerkev. V Sofiji so vse delegacije (prispele so tudi novinarji iz Sovjetske zveze in Poljske), prisostvovali svečani manifestaciji ob priliki 9. septembra in bile zvečer na sprejemu, ki ga je priredil v prostorih predsedstva vlade začasni predsednik republike g. Vasil Kolarov. V naslednjih dneh so bile sprejete pri čas-

Boj z naravo

V Bolgariji je že tretje leto suša. Ozimino je letošnjo pomlad požgala pripeka, cvetoče trte pa slana. Le tobak, koruza, sončnice in riž so obrodili. Ze davno so bolgarski kmetje vedeli, kako bi se dalo od pomoči sušam, ki so bile v Bolgariji vedno pogoste. Z jezovi in umetnim namakanjem svojih plodnih polj bi si zagotovili stabilen pridelek. Toda bolgarski fašistični vladodržci se niso brigali za to, če je bil njihov delavni človek lačen. Se več, zavirali so tudi samoiniciativno ljudstva, ki se je hotelo samo pomagati z združevanjem v zadruge, da bi s skupnimi močmi kupili potrebne stroje, zgradili kanale in jezove. Prišel je deveti september 1944. Ta zgodovinski dan je prelomnica v vsem političnem, gospodarskem in kulturnem življenju bolgarskega naroda. To dejstvo smo imeli priložnost spoznati na vsakem koraku. Fašistični hlapi so bili pregnani, bolgarsko ljudstvo je vzelo oblast v svoje roke. Nihte ni več zaviral bolgarskih kmetov, ki so si začeli urejati življenje po svojih željah. Maloštevili zadrugam pred vojni se je po 9. septembru 1944 pridružio brez števila obdelovalnih in drugih zadrug, ki so vznikile po vsej deželi. Agrarna reforma je dala zemljo ljudem, ki je dolje niso imeli, in onim, ki so jo imeli premalo. Državno vodstvo je razvoj poljedelstva vsestransko podpiralo: vlada Domovinske fronte pa je sprejela v svoj program kot osnovni točki: zgraditi močno industrijo in moderno poljedelstvo velikega obsega. V treh letih je ta politika prinesla že prve sadove.

Sredstva so primitivna, toda delovni zanos in upornost mladih brigadirjev v premagovanju težav sta porok, da bo mladinska proga Volujak—Pernik zgrajena, kakor doleča plan.

se je potuhnila. Skromna in majhna je počasi ubirala svojo pot v njenih razbistrenih vodah pa so se odbijali žarki jesenskega sonca. Ta potuhnjena je letos trikrat vzrojila. Najbrž se ji za malo zdi, da so prišli na njene bregove pritlikavci s čudnimi stroji, krampi in lopatami, začeli šariti v njeni strugi, skušali njen tek preusmeriti in jo motiti v njenem miru. Sledove njenega tretjega razdejavanja smo opazili. Jez v stari strugi, od koder so bolgarski delavci speljali vodo Rosice po predoru nekaj desetnih metrov niže, da bi v miru gradili veliko past, je bil na dveh mestih močno razrušen, temelji za gradnjo velikega jezusa v stari strugi pa več metrov na debelo zasuti s blatom. Reka je trmasta, toda še bolj uporni so bolgarski delavci in mladinci. Četrtilič so prešli v napad na reko. Ta odločnost bolgarskih graditeljev — delavcev in brigadirjev — je porok, da bo koncem leta 1949, — kakor doleča plan — na tem mestu stal največji jez, ki se sedaj v Bolgariji gradi. Jezove grade tudi na reki Tundži, Belem Iskru in drugod, in največji v Bolgariji sploh. 320 m bo dolg, 55 m visok na dnu bo njegova širina 40 m, pri vrhu 6, zajel bo 230 milijonov kubičnih metrov vode v jezeru s 1100 ha površine. Pod jezersko površino bosta ostali dve vasi: Gorsko Kosovo s 80 hišami in Bara 6 km nad jezerom z 220 hišami. Prvo vas so že zgradili, novo pod 80.000 brigadirjev mladinske brigade »Georgij Dimitrov«.

vojske, narodni heroj Sovjetske zveze. Zanimivo je bilo poslušati simpatičnega 40 letnega generala v razgovoru z mladimi graditelji nove Bolgarije, ki jim je pripovedoval, kako ga spominjajo na njegovo mladost, ko je z drugimi desetletiči v prvi petletki pomagal pri graditvi herojskega mesta Stalingrada in pri gradnji tovarne traktorjev v tem mestu. Sovjetski partizanski general in narodni heroj se je ogledel in razvel.

Staro in novo

V vasi Asparuhovo blizu Varne smo si ogledali tekstilno tovarno 1. maj. Ta tovarna je bila prej last enega največjih bolgarskih kapitalistov Ase- na Nikolova, v čigar rokah je bilo tudi 60% delnic bolgarskega trgovskega brodogoja. Bolgarsko ljudsko sodišče mu je po 9. septembru zaplenilo tovarno, ker je med vojno bolgarsko trgovsko floto dal na uporabo Nemcem. Sedaj je tovarna državna last.

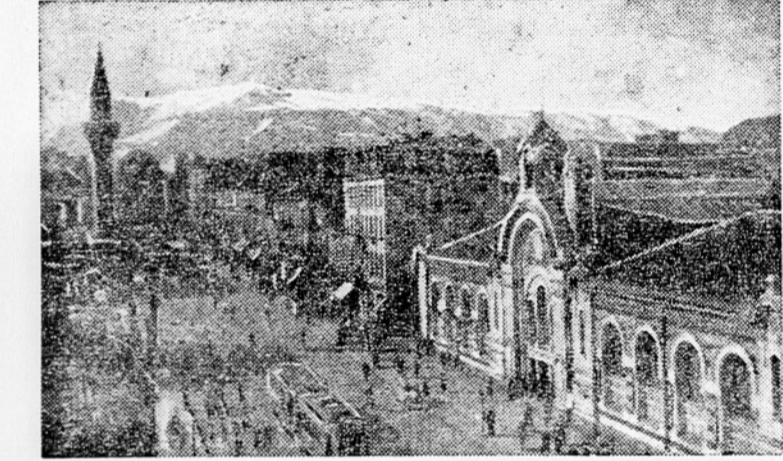
Bele sužnje v »tekstilnem peklu«

V tej moderni, veliki tovarni, sredi lepo urejenega parka polje sedaj novo življenje. Pred 9. septembrom 1944 je bilo drugače. Ko ti delavci, oziroma delavke govorijo o svojem prejšnjem življenju v tovarni, se ti zdi, da poslušas strahotno povest iz črbe najhujšega barbarstva in mračnjstva. Tovarno so imenovali »tekstilni peklec«. Mladi delavci od 14—16 let, po večini dekleta, ki so jih privedli sem iz najsiromašnejših krajev Bolgarije, so morali ob svojem prihodu skleniti pogodbo za 2 leti. V teh dveh letih,

lova in nešteto drugih večkratnih udarnic so lik svobodnih žensk, graditeljice nove Bolgarije.

Trojni praznik

Ce strnemo sedaj pridobitve bolgarskega kmeta v treh letih po osvoboditvi: izboljšanje v položaju bolgarskega delavca (razmera v drugih tovarnah pred osvoboditvijo in po njej so bile bolj ali manj podobne razmeram v tovarni 1. maj), če upoštevamo vse možnosti, ki jih daje izboljšanje materialnega položaja za razvoj kulturnega življenja (že doslej je precej naraslo število osnovnih in srednjih šol, odpirajo se nove fakultete na visokih šolah, nova gledališča in druge kulturne ustanove, raste število dijakov in študentov), če upoštevamo vse to in dodamo še dvestoletni plan v l. 1947—1949, katerega izpolnitev bo dala bolgarskemu narodu možnost postaviti nov, večji plan, ki bo temelj za pot v socializem, potem ni treba še posebej mnogo pisati o ljubezni bolgarskega ljudstva do vlade Domovinske fronte, velikega sina bolgarskega naroda, Georgija Dimitrova. Domovinska fronta je v težkih letih po vojni, ko se je bilo treba boriti s sušo in lakoto, z notranjimi in zunanji sovražniki, pokazala ljudstvu pot do svetlejšega jutrišnjega dne. Bolgarsko ljudstvo je na to pot stopilo in po tej poti odločno hodi. Voljo ogromne večine bolgarskega ljudstva, da hodi odločno po tej poti, in njegovo ljubezen do voditeljev nove Domovinsko-frontovske Bolgarije so jasno izpričale tudi veličastne ma-

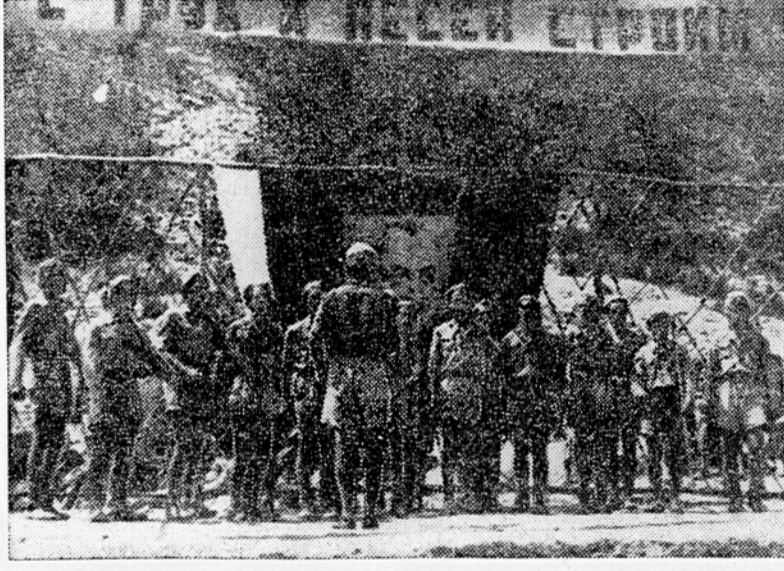

Pogled na del bolgarske prestolnice z 2290 m visoko Vitošo, v ozadju Sofija je srednje veliko evropsko mesto (ima okoli pol milijona prebivalcev), arhitektonsko prijetno očem, breza velikih, razkošnih in bahavih stavb, z mnogimi lepo urejenimi parki in širokimi, čistimi ulicami. Pogorje Vitoša, na katero je odprt pogled tudi iz središča mesta, daje mestu z južne strani slikovito ozadje. Zaradi značilnih napadov med vojno je mesto zelo trpelo. Prizadete so bile zlasti stanovanjske četrti v središču. Sedem tisoč stanovanjskih hiš (šestino vsega mesta), je bilo porušenih ali močno poškodovanih. Sledovi razdejavanja so vidni še sedaj, čeprav so na mnogih ruševinah že zrastle ali rastejo nove zgradbe.

nem predsedniku republike g. Vasilu Kolarovu, predsedniku bolgarske vlade g. Trajču Kostovu in podpredsedniku vlade in zunanjemu ministru g. Kimonu Georgiju. Na koncu so novinarske delegacije obiskale še mlade graditelje na progi Volujak—Pernik in rudnik Pernik. Program za obisk delegacij inozemskih novinarjev, je bil vsekar precej obširen, čas pa skopo odmerjen. Domišljali si, da bi mogli v 14 dneh prodreti v problematično deželo, do dna spoznati njeno bistvo in njeno dušo, bi bilo nesmiselno in predrzno. Vendar pa smo na poti nabrali mnogo vtisov, opazili to, se seznanili z onim. V kolikor bi nekateri teh vtisov in in teh opažanj utegnili zanimati naše bralce, jih podajamo v želji, da bi pripomogli k spoznavanju dveh sosednjih slovanskih držav.

V vasi Rjevo Konare, približno 22 kilometrov od Ploudiva, smo obiskali obdelovalno zadrugo (ali kakor jim pravijo Bolgari TKZS — Trudovo kooperativno zemledeleško stopanstvo — delavno zadržno poljedelsko gospodarstvo) »Georgij Dimitrov«. Zadruga je bila ustanovljena 5. februarja 1945. Steje 342 članov in ima 90 ha orne zemlje. Za prvo poglavito nalogo so si zadržniki postavili, da se skupno upro suši. V dveh letih so zgradili rezervarje vode, postavili črpalke, speljali namakalne kanale. Sedaj namakajo že nad 50 ha zemlje. »Drugi del je suša pustošila setev, pri nas pa suše ni, in je ne bo več,« tako so s ponosom na svoj uspeh govorili zadržniki. S prisluznim denarjem so si kupili traktor (drugega jim je podarila država) in kamion. Uredili so otroške jasli, zgradili zadržni hlev za vole, konje in ovce (krave so njihova privatna last in jih ajmajo doma), shrambe in poslopja za obrtnike, ki so v zadrugah. Zadržnih posestev je sedaj v Bolgariji okoli 450 in imajo okoli 200.000 ha zemlje. Umetno namakajo 6840 ha zemlje.

Borba s sušo in borba za vodo na polju ni vedno lahka. Tako smo na primer videli delavce in mlade bolgarske brigadirje, ki bijejo uporen in zagrižen boj z reko Rosice, ki ji bodo ukrotili do konca leta 1949., kakor doleča dveletni plan. Ko je Rosica — reka, ki nekako sredi severne Bolgarije priteče izpod Stare planine, se skozi gorske soteske prebija proti severu, južno od mesta Pavikeni zavije proti vzhodu in se po ravnini lepo plazí k reki Jantri, nato pa z njo v Donavo — ko je torej Rosica (nekako 30 km južno od Pavikena) obiskala novinarska delegacija,

»Z delom in pesmijo gradimo«, Mladinski pevski zbor na »Mladinskem prelazu« Hain Boaz

jezerom, prebivalci druge vasi pa se bodo izselili na umetno namakana polja ob reki, kjer bodo dobili tudi nove hiše. Voda tega rezervarja bo koncem leta 1949. gnala em hidrocentralsko s 14.000 kw, eno s 7000 kw, tri centrale po 850 kw in dve po 350 kw. Letna energija vseh hidrocentral na reki bo 40 milijonov kilovatih ur. Dajejo bo ta voda namakala 36.000 ha plodne zemlje po 150 km dolgi mreži velikih in 3000 km manjših kanalov, za katere bo treba zgraditi tudi osem tunelov v dolžini 7 in pol kilometrov, akvedukta, mostove, izkopati 100.000 kubičnih metrov zemlje in podobno. Ogromno je delo, ki ga je letos tu opravilo 2500 bolgarskih delavcev in 4200 mladincev (lani je delalo na tem objektu 4500 delavcev), ki gradijo za svojo republiko, za srečnejšo bodočnost sebe in svojih sodržavljanov, v težkih pogojih, ko jim manjka specialstov, strojev in prevoznih sredstev, ko se morajo boriti z uporno reko. Če gledaš danes s ceste ob vrhu bodočega jezusa na ljudi s krampji in lopatami v strugi reke, se ti zde borni pritlikavci, ki se zamañ pehajo in trudijo. Toda ni dvoma, da bodo ti pritlikavci koncem leta 1949. stali kot zmagovalci na vrhu 55 m visokega jezusa, ki bo delo njihovih rok, premagana reka pa bo tekla po rovih in kanalih, kjer onj hočejo da teče, gnala bo turbine in namakala bo polja, da bodo dala obilno rast.

Mladina gradi

Jez Rosica pa ni edini objekt, pri katerega gradnji bolgarska mladina pomaga ali ga samna graditi. Na Rosici je delalo letos 4200 mladincev. V vsej Bolgariji pa gradi za republiko okoli

Drugi Hainboazki mladinski bataljon »Aleksander Stambolijski« gradi »Mladinski prelaz« — 52 km dolgo cesto, ki bo preko Srednje Stare planine skozi gorski prelaz Hain Boaz (»Medvedji prelaz«) povezala po najkrajši poti mesta Ruse in Trnovo s Trakijo. Vezala bo torej po najkrajši in najlažje prehodni poti dve plodni ravnini — eno v severni, drugo v južni Bolgariji.

Lani je na tem prelohu delalo 2000 brigadirjev, letos pa 8000. Cesta bo letos zgrajena.

Tretji mladinski bataljon »Vasil Kolarov« pomaga pri gradnji jezusa Rosice. (O njem sem že pisal.)

Četrtilič gradilni bataljon »Trajčo Kostov« gradi veliki jez Koprinka na reki Tundži blizu Kazanlika. Letos je okoli 400 mladincev opravilo pripravljajna dela.

Peti bataljon napeljuje električni daljnovod med Purlom in Ploudivom, šestil gradilni kombinat Mikola Mahala — tovarno konzerv in testenin; sedmi bataljon »Mlada garda« pomaga pri graditvi Dimitrograd, osmi pa pri gradnji železnice Lovč-Trojan. Brigadirje pri Rosici in na mladinski progi Volujak—Pernik smo obiskali. Govorili so nam o svojem delu in izobraževanju, o predorih, nastipih, mostovih, izkopani zemlji. Njihova vedrost in veselost, njihova neupogljiva volja pri premagovanju težav, njihova odločnost, da spremene domovino čim prej v srečen dom zadovoljnih in veselih ljudi, te prevzame. Ostal bi z njimi, z njimi zapel, z njimi kopal vseke ali gradil nasipe... Na progi Volujak—Pernik je bil z nami tudi ukrajinski pisatelj Versigora, slavni ukrajinski partizan, najožji sodelavec Korpaka, general Sovjetske

V Trakiji bo v petih letih zraslo novo industrijsko mesto Dimitrograd s 30.000 prebivalci. Pri graditvi mesta pomaga sedmi mladinski bataljon »Mlada garda«

ko tovarne sploh niso smeli zapustiti, so si prislužili 8000 levov in šivalni stroji. Delali so 16—18 ur na dan. V 25 letih je služilo v tej tovarni nad 30.000 mladih deklet, od katerih jih je 40—50% obolelo za tuberkulozo. Zdravniške oskrbe ni bilo, socialno ni bil noben delavec zavarovan. Tepež in pripori in pošiljanje v stranijske direktorje, so bile delež teh nesrečnih deklet. Ko pa so onemogle, manifestacije po vsej Bolgariji dne 9. septembra.

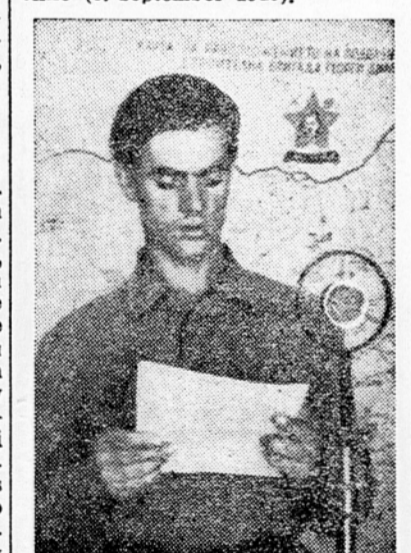
Narodni heroj — udarnica Marusja Todorova

Pekoči spomini na strašno preteklost počasi tonejo v lepi sedanosti in v perspektivi še lepše bodočnosti. Po prehodu tovarne v roke ljudstva, so tu zavladali novi odnosi. Uveden je bil osemurni delavnik in redne plače. Noseče žene dobe 3 mesece pred porodom laže delo, po porodu pa 3 mesece plačanega dopusta. Na stroške podjetja je letos letovalo v Camkuriji (bivše letovišče carja Borisa — blizu Sofije) 120 delavcev. Vsi delavci imajo 14 dni plačanega dopusta. Tovarna ima svojo bolnišnico s tremi zdravniki, delavci imajo svojo gledališko skupino, svoj orkester, čitalnico, za otroke pa otroške jasli v privatni vili bivšega lastnika Nikolova.

Tovarna je lansko leto izplačala delavcem 17 milijonov levov premij, 7 milijonov levov za izboljšanje hrane in 3 in pol milijona za ureditev bolnišnice in otroških jasli.

Pri teh spremenjenih odnosih se je sprostil član delavni in delav (ki jih je 80%) v tovarni. Udarniki dela so začeli delati na štirih, petih, šestih strojih — da, celo na dvanaštih hkrati. 20 letno dekle Marusja Todorova, narodni heroj, odlikovana s tremi medajlami in redom dela, Atanaska Dimitrova, Anka Vasiljeva, Sava Mihaj-

Novinarske delegacije so bile navzoče pri svečanosti v Sofiji. Od pol desetih dopoldne, ko so fanfare oznanile pričetek manifestacije, do dveh popoldne, torej štiri ure in pol, se je po glavnih sovjetskih ulicah — mimo častne tribune pred palačo Narodnega sobranja na trgu Car Osvoboditelj, kjer so bili: začasni pred-

Narodni heroj graditelj mladinskih brigad Hristo Maksimov. Lani je delal v Hain Boazu, letos na progi Volujak—Pernik pri tunelu št. 3

Nadaljevanje na 4. strani

Obisk pri mladih graditeljih jezusa Rosice

Večkratne udarnice v tekstilni tovarni 1. maj — V sredi narodni heroj tov, Marusja Todorova (X)

